

STICHTING DE TOEVLUCHT

JAARVERSLAG 2019

VOORWOORD

De Toevlucht organiseerde in 2019 voor het zesde jaar een nachtopvang voor ongedocumenteerde mannen. We vingen onze gasten op in De Maliehof aan de Maliebaan. In deze mooie tuinwoning konden we deze mannen zonder geldige verblijfspapieren een goed onderdak bieden. Aan het begin van het jaar konden we 24 slaapplekken bieden, later werden dit er 11. De opvang vond in alle rust plaats en werd uitgevoerd in goede samenwerking met het Leger des Heils.

De opvang was door de inzet van onze vrijwilligers succesvol. Iedere nacht waren er vrijwilligers als nachtwacht in de opvang aanwezig. Onze gasten worden begeleid door Vluchtelingenwerk. Daardoor was er sprake van een goede doorstroming naar een andere vorm van opvang, omdat gasten alsnog verblijfsrecht hebben gekregen, of een plek in eigen netwerk hadden gevonden. Van de 38 unieke gasten die we in 2019 ontvingen, kreeg driekwart binnen zes maanden toegang tot een andere verblijfsplek.

In het verslagjaar zijn er in Nederland 5 proeflocaties voor LVV's (Landelijke Vreemdeling Voorziening) van start gegaan, waarin opvang en begeleiding van ongedocumenteerden onder toezicht van de rijksoverheid geregeld wordt. In deze LVV is er geen plaats voor de zogenaamde Dublinclaimanten. We spreken als Toevlucht onze zorg uit over deze ontwikkeling, gezien de kwetsbaarheid van deze vaak jonge mannen, en denken mee hoe we de mannen die in Utrecht op straat staan kunnen voorzien van een bed.

De toelating van onze gasten verliep via het Aanmeldloket voor ongedocumenteerden dat we samen met Vluchtelingenwerk, STIL en De Tussenvoorziening beheren. Door de medewerkers van het aanmeldloket werden de gasten aangemeld voor een Utrechtse locatie die bij hen paste.

De kosten van de huisvesting van onze opvang werden, evenals de personele kosten in belangrijke mate betaald vanuit de financiële bijdrage van de gemeente Utrecht. De organisatie van de nachtopvang is zowel bestuurlijk als voor de daadwerkelijke uitvoering vrijwel geheel in handen van vrijwilligers. Dit is mogelijk door de praktische aansturing van het werk door de coördinator en de gastencontactpersoon. We zijn dankbaar voor de inzet van allen.

Henk-Jan van Maanen

Voorzitter

Renée Brouwer

Secretaris

GESCHIEDENIS

De gemeenteraad van Utrecht besloot in 2010 dat mensen zonder binding met Utrecht, waaronder de ongedocumenteerden, niet meer in de reguliere nachtopvang (Sleep Inn en NOIZ) mochten slapen. Hen werd geen toegang meer tot deze reguliere nachtopvang toegestaan. Daarom werden er activiteiten ontplooid om ongedocumenteerden een ander onderdak te bieden. Het resultaat was dat in december 2013 door Stichting De Toevlucht een nachtopvang voor mannen startte omdat de initiatiefnemers vonden dat mensen, ook zij die geen papieren hadden, niet op straat behoren te slapen. Vrouwen konden veelal opgevangen worden door Huize Agnes.

Stichting De Toevlucht Utrecht werd opgericht op 11 december 2013, de datum waarop de stichtingsakte bij de notaris werd ondertekend door de voorzitter en de secretaris. De doelstelling van de stichting is bij de oprichting als volgt geformuleerd: 'De doelstelling van de stichting is het bieden van een veilig avond- en nachtverblijf voor ongedocumenteerde medemensen in de Utrechtse samenleving en verder al hetgeen hiermee in de ruimste zin verband houdt'. De stichting probeert het doel onder meer te bereiken door: A. het in standhouden van een avond- en nachtverblijf; B. het verschaffen van, door de doelgroep aangegeven noodzakelijke middelen, passend bij voornoemde onder A.; C. het creëren van bewustwording op het gebied van mensenrechten en migratie; D. het samenwerken met andere organisaties en instellingen; E. het verwerven van financiële en andere middelen.

De initiatiefnemers vonden dat de opvang aanvullend moest zijn op bestaande voorzieningen. Daarnaast was de idee dat de opvang sober zou moeten zijn. De opvang was een opvang "Onder Protest". De opvang was in eerste aanleg een winternachtopvang, maar al in 2014 werd de winteropvang in de zomer gecontinueerd. Daardoor ontstond de situatie van een opvang gedurende het gehele jaar. Bij de start van De Toevlucht kreeg zij een half jaar steun vanuit de PKN (Protestantse Kerk Nederland), vanuit de lokale Diaconie van de Protestantse Gemeente Utrecht en Charitas de Rooms Katholieke kerk. Deze steun maakte de start van onze onafhankelijke stichting mogelijk. Na de overname van de financiering van de nachtopvang door de burgerlijke overheid zijn de contacten met de kerkelijke organisaties gebleven. De Toevlucht is sinds de financiering door de gemeente Utrecht geen "opvang onder protest" meer.

A photograph of a whiteboard with handwritten text in red marker. The text reads: 'Welkom bij Toevlucht, fijn dat je er bent!'. The whiteboard is mounted on a wall, and the background is a solid reddish-brown color.

DE HUIDIGE SITUATIE

In de zomer van 2015 kwamen grote aantallen vluchtelingen te voet naar Europa. Nadat de grensovergangen sloten, probeerden mensen met bootjes via de Middellandse zee Griekenland en Italië te bereiken. Duizenden mensen verdronken. Europa kwam tot een afspraak met Turkije over de opvang van vluchtelingen, en ondersteunde de Libische kustwacht met als doel mensen die de oversteek probeerden te maken tegen te houden. In 2016 werden er in Nederland 18 171 eerste asielaanvragen gedaan, in 2017 waren dat er 14 716. In 2018 20 353 en in verslagjaar 2019 waren het er 22 533. Niet al deze mensen kregen asiel. Sommigen kregen verblijfsrecht op andere gronden, bijvoorbeeld uit humanitaire overwegingen, maar een deel van deze mensen werd afgewezen, verloor het recht op overheidsvoorzieningen en kwam op straat te staan.

Het aantal mannen dat een slaapplek bij De Toevlucht zocht nam in de verslagjaren 2016 en 2017 zodanig toe dat er een wachtlijst ontstond. Het ontstaan van deze lijst was mede het gevolg van afgewezen asielerzoeken door vluchtelingen die in andere lidstaten Europa binnen waren gekomen en daar geregistreerd stonden (de zogenaamde Dublinclaimanten). Op verzoek van en in overleg met de gemeente Utrecht werd in 2018 besloten om de regiobinding met Utrecht strenger te hanteren en voorlopig geen Dublinclaimanten meer toe te laten. Mede daardoor verdween de wachtlijst en waren na enkele maanden niet alle bedden meer bezet. Toen er zich kort daarop opnieuw Dublinclaimanten meldden, hebben we enkelen van hen toegelaten wanneer er sprake was van een schrijnende situatie. Dit beleid hebben we in 2019 voortgezet; het past tenslotte in onze filosofie dat we vinden dat er geen mensen op straat behoren te slapen.

LVV

Om uitvoering te geven aan de afspraken in het regeerakkoord van Rutte III over de opvang van ongedocumenteerden spraken vijf grote gemeenten met de regering af om een pilot voor een LVV (Landelijke Vreemdeling Voorziening) te starten. Naast Amsterdam, Rotterdam, Groningen en Eindhoven meldde ook de gemeente Utrecht zich aan. Daartoe startte de gemeente besprekingen met de NGO's die zich al bezighielden met de opvang van ongedocumenteerden in Utrecht. Wij deden uiteraard mee en we brachten onze opvattingen over het opvangen van ongedocumenteerden in.

Belangrijk daarbij was dat de gemeente en de NGO's zoveel mogelijk de situatie van 2017 wilden handhaven. De eerste besprekingen over de samenwerking tussen gemeente en NGO's verliepen in een goede sfeer. Twee zaken sprongen er in de besprekingen uit: de situatie van Dublinclaimanten en het toezicht door de DT&V (Dienst Terugkeer en Vertrek) op de LVV.

Begin 2019 is de pilot van de LVV in Utrecht gestart. Aan het eind van het verslagjaar stonden de beide punten die in de eerste besprekingen centraal stonden, nog steeds centraal in de gesprekken. Rijksoverheid, gemeente en NGO's blijven met elkaar in gesprek om te proberen tot een goede verstandhouding en samenwerking te komen waarbij het belang van ongedocumenteerden gediend wordt. In hoeverre men elkaar zal kunnen vinden, zal de toekomst uitwijzen.

DE ORGANISATIE

Als gevolg van een bestuurswissel kreeg De Toevlucht in oktober 2019 een nieuwe voorzitter en secretaris die beide daarvoor algemeen lid van het bestuur waren. De scheidend voorzitter en secretaris traden toe tot de Raad van Advies. Het bestuur bestond in 2019 uit de volgende personen:

HET BESTUUR 2019

Voorzitter	Rutger Oolbekkink,
<i>vanaf oktober:</i>	Henk-Jan van Maanen
Secretaris	Jan de Kruijf
<i>vanaf oktober:</i>	Renée Brouwer
Penningmeester	Bert Belle
Leden	Frank Vader Wim Bos Lex Jansen Renée Brouwer (<i>tot oktober</i>) Henk-Jan van Maanen (<i>mei – oktober</i>)

Het bestuur werd bijgestaan door de Raad van Advies die gevormd werd door Marieke Silleviss Smitt, Marieke Witzier (tot mei 2019), Rutger Oolbekkink en Jan de Kruijf (beide vanaf oktober 2019).

Ook in de dagelijkse leiding van de opvang vond een wisseling plaats. Deze berustte bij:

DAGELIJKE LEIDING 2019

De coördinator	Ageeth Weelink en de
Gastencontactpersoon	Hans-Peter Nijman (tot september 2019) Stefan van Maurik (vanaf september 2019)

De betaalde coördinator heeft de dagelijkse leiding van de nachtopvang. Zij is aangesteld voor 0,67 fte. Zij is verantwoordelijk voor de werving, begeleiding en inroostering van de vrijwilligers (zogenoemde nachtwachten) en voor de facilitaire zaken die betrekking hebben op de opvang. Daarnaast is zij het eerste aanspreekpunt voor ketenpartners en externen. De coördinator neemt in haar functie deel aan het Utrechtse hulpverlenersoverleg. In dit overleg zijn alle organisaties vertegenwoordigd die betrokken zijn bij de vragen rond de ongedocumenteerden.

De gastencontactpersoon is voor het vervullen van zijn functie regelmatig in de opvang aanwezig. Hij is evenals de coördinator een betaalde kracht en is aangesteld voor 10 uur per week. Hij is een eerste aanspreekpunt voor gasten, onderhoudt contact met Vluchtelingenwerk over de voortgang van (juridische) begeleidingstrajecten en doorstroom en neemt namens De Toevlucht deel aan het Aanmeldloket. Zijn uren bij het Aanmeldloket staan los van de uren in de opvang.

De coördinator en de gastencontactpersoon vallen bij het Leger des Heils onder een leidinggevende die op dagelijkse basis beschikbaar is voor overleg en besluitvorming. De vraagpunten rond de organisatie van de opvang worden in eerste instantie besproken in het werkoverleg dat driewekelijks plaatsvindt met de coördinator, de gastencontactpersoon, een bestuurslid en de leidinggevende van het Leger des Heils (tevens ook bestuurslid). Beleidsmatige zaken komen aan de orde in de bestuursvergaderingen. Het bestuur vergaderde in het verslagjaar zevenmaal. Deze vergaderingen kunnen worden bijgewoond door de coördinator, de gastcontactpersoon en de Raad van Advies.

Marieke Sillevius Smitt was wekelijks in de nachtopvang aanwezig voor de geestelijke begeleiding van de gasten. Marieke Sillevius Smitt is als pastor in dienst van de Diaconie van de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU).

Voor de BHV wordt gebruik gemaakt van de aanwezige medewerker van het Leger des Heils (tot mei 2019) of De Tussenvoorziening (mei-december 2019) op de locatie van de nachtopvang. Daarnaast kan er bij calamiteiten teruggevallen worden op de beveiligers van het Leger des Heils. In het verslagjaar is de inzet van de BHV niet nodig geweest.

DE GASTEN

Gasten worden in de nachtopvang toegelaten na aanmelding bij het Aanmeldloket. Na positieve beoordeling ontvangen zij een voucher, waarmee zij toegang tot De Toevlucht krijgen. Bij aanmelding bij het Aanmeldloket wordt in een intakegesprek nagegaan wat de situatie is waarin de vluchteling verkeerd en uit welke regio hij afkomstig is. Mannen met ernstige medische of psychische problemen worden niet aangemeld voor De Toevlucht. Het Aanmeldloket wordt bemenst door medewerkers van Vluchtelingewerk, De Tussenvoorziening, De Toevlucht en STIL. Het Aanmeldloket wordt apart gefinancierd door de gemeente. De gastencontactpersoon neemt namens De Toevlucht deel aan het werk van het Aanmeldloket.

Naast bed, bad en brood stellen wij begeleiding als voorwaarde voor verblijf in de opvang. Deze begeleiding wordt verzorgd door Vluchtelingenwerk. Er wordt in deze begeleiding gekeken naar mogelijkheden voor legaal verblijf in Nederland of een ander land en naar terugkeer. Indien mogelijk worden de eerste stappen in voorbereiding voor een juridische- of terugkeerprocedure gezet. De gastencontactpersoon onderhoudt het contact met Vluchtelingenwerk over de voortgang in (juridische) begeleiding van de gasten en de verdere samenwerking.

In het begin van 2019 had de Toevlucht een capaciteit van 24 bedden. Door een wisseling in de gebruikers van het hoofdgebouw aan de Maliebaan, had de Toevlucht vanaf mei 2019 een maximale capaciteit van 11 bedden. Deze waren niet altijd volledig bezet; het gebeurde dat mannen aan wie een bed was toegezegd niet kwamen opdagen of dat gasten onregelmatig gebruik maakten van een slaapplek bij Toevlucht. Gasten die een alternatieve opvangplek hadden, werden niet meer toegelaten. Van een aantal mensen is in 2019 het verblijf bij Toevlucht beëindigd omdat na onderzoek door Vluchtelingenwerk bleek dat zij geen aanspraak konden maken op een verblijfsvergunning en zij niet terug wilden keren naar land van herkomst. Hen is gevraagd een verblijfplek in eigen netwerk te zoeken.

In 2019 sliepen er 38 unieke gasten in de opvang, waarvan 28 nieuw binnenkwamen in het verslagjaar. 42% van de gasten stroomde binnen 3 maanden door naar een andere vorm van opvang. Nog eens 34% stroomde binnen 6 maanden door. In vergelijking met voorgaande jaren is het percentage gasten dat binnen enkele maanden doorstroomde iets hoger. Dit is het gevolg van een beleidswijziging bij het Rijk, waardoor mensen die een herhaalde asielaanvraag indienen eerder in aanmerking komen voor rijksopvang. Een deel van onze gasten kon na een kort verblijf bij De Toevlucht direct naar het AZC, een ander deel kon doorstromen naar vrijgekomen kamers in een locatie voor 24 uursopvang bij een andere Utrechtse organisatie. Daarnaast vond een deel van de gasten verblijf in eigen netwerk. Uiteindelijk namen in 2019 79 % van onze gasten afscheid.

Na het ontbijt verlaten onze gasten de opvang. Zij gaan overdag vaak naar Villa Vrede of het UBUNTU-huis. Wij stimuleren om daarheen te gaan en deel te nemen aan activiteiten. De opvang verliep in 2019 zonder noemenswaardige incidenten. De belofte aan de buurtbewoners dat zij niets van ons verblijf aan de Maliebaan zouden merken is waargemaakt.

DE VRIJWILLIGERS

Voor de opvang van onze gasten zijn naast de huisvesting en financiën, de vrijwilligers van groot belang. Zij zijn 's avonds en 's nachts steeds in de opvang aanwezig om de dagelijkse gang van zaken te regelen en de gasten een warm welkom te geven. Veel van onze vrijwilligers, de zogenaamde nachtwachten, doen hun werk in de opvang geïnspireerd door hun geloof en meestal naast een studie of baan. Met enige regelmaat worden met succes acties ondernomen om nieuwe vrijwilligers te werven. Periodiek worden de nachtwachten via mail en nieuwsbrieven geïnformeerd over zaken die van belang zijn voor de opvang. Enkele malen waren er bijeenkomsten van het bestuur en de vrijwilligers.

De ingeroosterde nachtwachten zorgen ervoor dat de gasten ontvangen worden in een sfeer van rust en warmte. Ook verstrekken zij brood, koffie en thee. De gasten kunnen vanaf 20.00 uur naar binnen. 's Ochtens moeten zij uiterlijk 8.15 uur naar buiten. Behalve op zaterdag en zondag, dan sluiten we later en kunnen de gasten dus wat uitslapen. Nieuwe nachtwachten worden ingewerkt door de ervaren nachtwachten. De coördinator geeft hen het draaiboek en brengt hen op de hoogte van het BHV-protocol.

In het draaiboek zijn de taken en plichten van de gasten en vrijwilligers beschreven. Belangrijke onderdelen van het draaiboek zijn communicatie, brandveiligheid en sancties bij evt. wangedrag van de gasten. Het draaiboek is een hulpmiddel dat bijdraagt aan een goed verloop van de opvang.

In januari 2019 stonden vrijwilligers, gasten, medewerkers, bestuur en externen stil bij het eerste lustrum van Toevlucht. Het was een feestelijke bijeenkomst waarin wij terugblikten op de afgelopen vijf jaar en het bestuur haar dankbaarheid uitsprak naar de vrijwilligers, die zo belangrijk zijn voor het bestaan van de opvang.

HUISVESTING

De opvang van de ongedocumenteerde mannen vindt sinds 1 november 2017 plaats in het tuinhuis De Maliehof aan de Maliebaan. Er zijn in de opvang 24 slaappleaatsen voor gasten en 2 slaappleaatsen voor de nachtwachten. Vanaf mei 2019 waren er als gevolg van een verandering in aantal gebruikers van het hoofdpand aan de Maliebaan, 11 bedden voor gasten bij de Toevlucht.

De opvang in de Maliehof wordt zowel door de gasten als door de vrijwilligers als prettig ervaren. Met name de ruime huiskamer is plezierig. Om geen overlast voor de burens te veroorzaken wordt er vrijwel geen gebruik gemaakt van de tuin.

Aan het eind van 2018 werd duidelijk dat er een eind zou komen aan de opvang in het Maliehuis. De zoektocht naar een nieuwe locatie en overleg met de gemeente heeft een nieuwe opvang in de voormalige bibliotheek aan de Trumanlaan opgeleverd. De gemeente verbouwt de locatie waarna De Toevlucht er in het voorjaar van 2020 naar toe zal kunnen verhuizen. Deze nieuwe locatie heeft een meer permanent karakter.

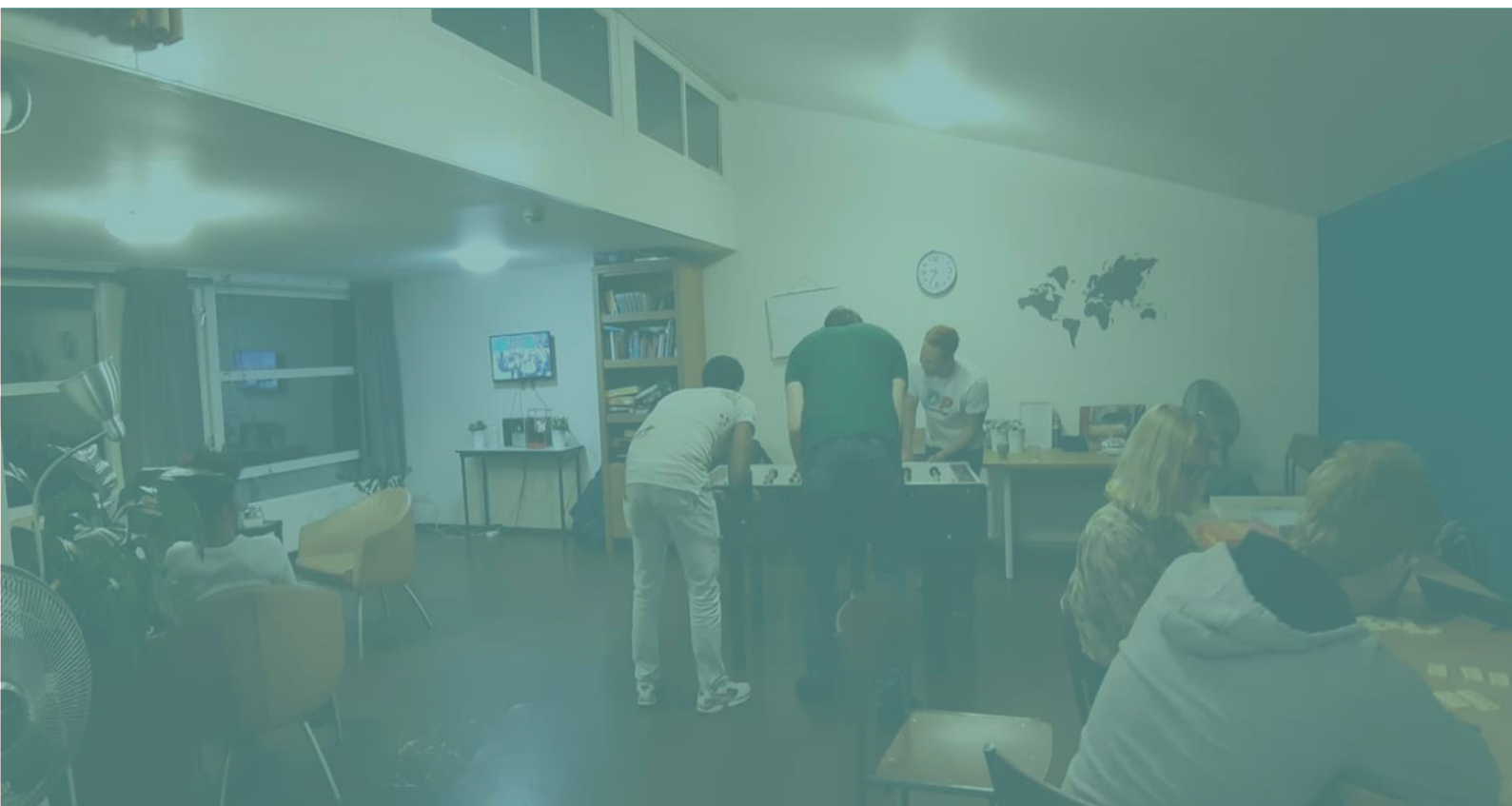

FINANCIËN

De kosten van de opvang worden vrijwel geheel door de gemeente Utrecht vergoed. De jaarlijkse aanvraag voor de gemeentelijke bijdrage is ook voor 2019 gehonoreerd. De dagelijkse inzet van de vrijwilligers vertegenwoordigt daarnaast zowel letterlijk als figuurlijk een enorme waarde.

Naast de bijdrage van de gemeente ontvingen we ook een aantal giften. Daarmee konden we wat extra's doen voor onze gasten en de vrijwilligers. De kleine blijken van waardering worden zeer geapprecieerd.

Vastgesteld is dat de bestuursaansprakelijkheid voldoende verzekerd is via de Domstad-polis van de gemeente.

SAMENWERKING

LEGER DES HEILS

De samenwerking met het Leger des Heils is prettig en efficiënt. Het LdH heeft sinds 2016 de coördinator van de opvang in vaste dienst genomen en sinds 2017 ook de gastencontactpersoon. Hij kreeg in zomer 2019 een nieuwe baan, waarna er een nieuwe gastencontactpersoon werd gezocht en gevonden. Hun inzet voor de opvang is in het convenant dat stichting De Toevlucht en het Leger des Heils maakten, geregeld. Daarnaast kunnen we gebruik maken van de beveiligers van het LdH bij eventuele calamiteiten. Voor de aanstaande verhuizing van De Toevlucht naar een nieuwe locatie is de direct leidinggevende vanuit het Leger des Heils tijdelijk tevens aangesteld als projectmanager om verbouwing, verhuizing en zachte landing in de wijk Kanaleneiland in goede banen te leiden.

DE OVERHEID

Na de demonstratie in mei 2014 is de gemeente de nachtopvang voor ongedocumenteerde mannen gaan financieren. Eind 2014 ging het Rijk over tot het financieren van de kosten die gemeenten maken voor Brood, Bad en Bed. Daarbij had het Rijk toen al de intentie om een gecentraliseerde opvang voor de opvang van ongedocumenteerden te realiseren. Dat heeft nu vorm gekregen in de LVV's. Deze is in 2019 officieel van start gegaan. De gemeenten zien het nog steeds als haar taak om ervoor te zorgen dat er geen mensen op straat slapen. Daarover wordt zo nodig, direct of indirect, door ons met de gemeente overlegd. Onze overleggen verlopen in een goede sfeer. In welke mate de rijksoverheid positief blijft bijdragen aan onze opvang zal in de toekomst blijken.

Totdat de LVV startte was een belangrijk onderdeel van het overheidsbeleid het registreren van de gasten van De Toevlucht in het KRIS-registratie-systeem. Toevlucht heeft medewerking gegeven aan deze registratie onder de voorwaarde dat de informatie door de gemeente vertrouwelijk zal worden gebruikt en niet aan derden ter beschikking zal worden gesteld. Sinds de start van de LVV is deze registratie niet meer nodig.

COMMUNICATIE EN KETENOVERLEG

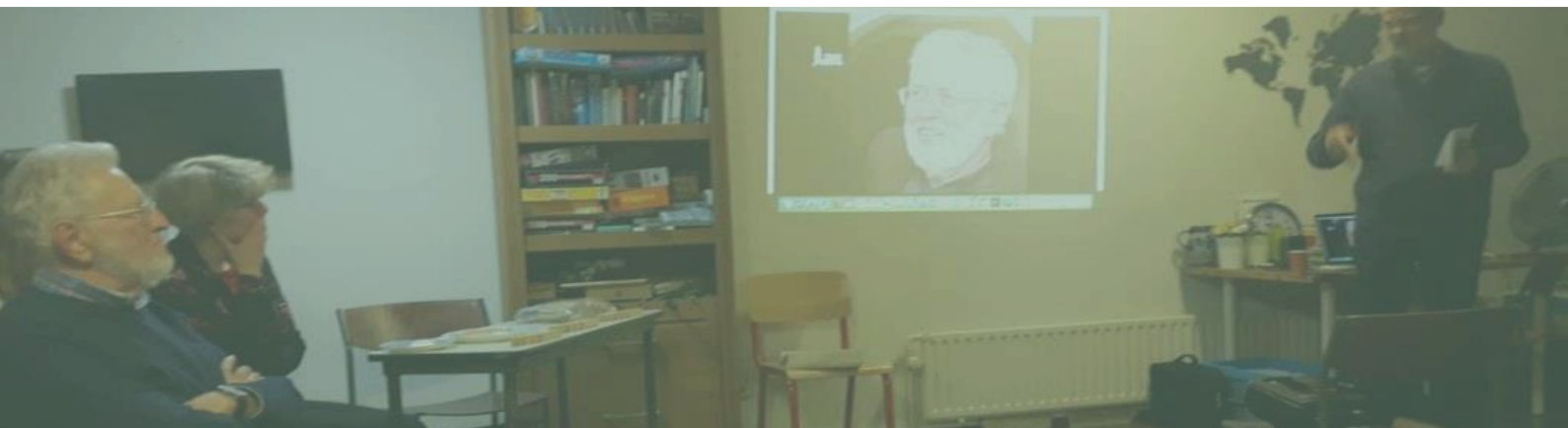
Op de website en via sociale media als Facebook staat informatie over het werk dat De Toevlucht doet en hoe men zich als nachtwacht kan aanmelden. Met enige regelmaat worden er online of in fysieke bijeenkomsten oproepen gedaan voor nieuwe nachtwachten en bekendheid gegeven aan het werk van Toevlucht en de problematiek van de gasten. Via mails, nieuwsbrieven, bijeenkomsten en verslagen informeren we onze nachtwachten, onze gasten en derden.

Het contact met de burens aan de Maliebaan verloopt via het overleg dat het Leger des Heils met de buurtbewoners had. In aanloop naar de verhuizing naar de Trumanlaan is er een informatieavond voor de buurt georganiseerd en zijn bestuursleden en de coördinator bij verschillende burens en organisaties in Kanaleneiland langs gegaan om kennis te maken. Dit om een zachte landing in de nieuwe wijk te bewerkstelligen.

Vanaf de start van de opvang in 2013 hebben de coördinator en de geestelijk verzorger van De Toevlucht deel uit gemaakt van het Hulpverlenersoverleg (HO). In dit overleg participeren hulpverleners van STIL, Seguro, Tussenvoorziening (De Weerdsingel), Villa Vrede, het AZC, Huize Agnes, Vluchtelingenwerk (ex-amateam), St. Dienstverlening Buitenlanders en de SNDVU. In dit overleg worden ervaringen uitgewisseld en bezien hoe de organisaties elkaar kunnen bijstaan en versterken. Daar werd ook gekeken naar het activeren van de ongedocumenteerden. In het kader van de LVV zijn hier mogelijkheden in gekomen, die vanuit Villa Vrede worden gecoördineerd.

Naast het HO startte in 2015 een bestuurlijk overleg van de organisaties die met elkaar spreken in het HO. Het doel was om gemeente Utrecht voorstellen te doen over de wijze waarop ongedocumenteerden (beter) geholpen kunnen worden. Het gaat daarbij om aan te geven hoe de keten van hulpverlenende organisaties het beste kan worden ingezet. Bij de voorbereiding van de pilot LVV en gedurende het eerste jaar van de LVV was deze overlegvorm zeer zinvol.

Sinds 2017 organiseert de gemeente het managementoverleg. De Toevlucht neemt deel aan dit overleg en kon daardoor meesturen bij de beleidsontwikkelingen. In dit overleg worden de samenwerkingsafspraken tussen gemeente en de hulpverlenersorganisaties in het kader van de pilot LVV besproken.

TOT SLOT

Zowel de vrijwilligers, medewerkers als het bestuur denken met genoeg terug aan het afgelopen jaar. We zijn blij dat we enkele tientallen mannen een tijdelijke, veilige plek hebben kunnen bieden en met het werk dat we ten dienste van hen in 2019 hebben mogen doen.

Zolang er vluchtelingen zijn, zullen er onherroepelijk ook afgewezen vluchtelingen zijn. Een systeem is helaas nooit helemaal waterdicht te maken; er zullen altijd mensen buiten de boot blijven vallen. De Toevlucht zal dus met de overheid blijven overleggen over bed, bad brood en begeleiding voor iedere dakloze ongedocumenteerde van buiten Europa. Zij zal dit waar mogelijk of wenselijk is samen met anderen doen. Voor De Toevlucht staat buiten kijf dat er voor ieder mens een goede, doch sobere huisvesting nodig is.

Utrecht, 20 april 2020